

УДК 328.3:342.25(4-672ЄС)
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2292.2025/2-61/131-138>

Андрій ЗАГОРОДСЬКИЙ, асп.
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-4048-7872>,
e-mail: agawa6792@gmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ФЕНОМЕН "СТРАТЕГІЧНОЇ ЛОКАЛІЗАЦІЇ" ЯК НАСЛІДОК "СТІЙКІСНОГО ПОВОРОТУ" В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ДИСКУРСІ

Вступ. Автор статті досліджує феномен "стратегічної локалізації" як наслідок "стійкісного повороту" в європейському дискурсі 2014–2023 рр., коли під впливом безпрецедентних гібридних загроз центральні уряди країн ЄС виявили обмежену спроможність до ефективного кризового реагування. Це зумовило зміщення акценту політики кризового реагування до принципів децентралізації управління ризиками, субсидіарності та локалізації рішень. У статті запропоновано термін "стратегічна локалізація" для опису цього процесу. Український дискурс, сформований у воєнних умовах, доповнює цей зсув вирішальним мережевим компонентом горизонтальної взаємодії громад.

Методи. Застосовано компаративний аналіз для зіставлення європейського та українського дискурсів, дискурсивний і контент-аналіз стратегічних документів та академічних праць, історико-порівняльний підхід для простеження еволюції понять у 2014–2023 рр., експериментальне симуляційне моделювання для виявлення комунікативних уразливостей стійкості на локальному рівні й перевірки форматів взаємодії.

Результати. Зафіксовано утвердження "стійкості" як організаційного принципу кризового врядування, тренд у ЄС на делегування антикризових рішень до локальних суб'єктів, специфіку України у мережевому вимірі локальної взаємодії під тиском війни. Симуляційне дослідження підтвердило ефективність постійних міжсекторальних форматів і підходу "the-whole-of-society". Виявлено, що спільним у європейському та українському підходах є орієнтація на локалізацію та децентралізацію, а відмінним — український феномен мережовості як критичної умови виживання та безпеки. Окреслено зародження феномена "стратегічної локалізації", водночас без остаточної інституціоналізації.

Висновки. Локальний рівень врядування стає каталізатором антикризової політики та вузла безпеки. "Стратегічна локалізація" описує нову конфігурацію розподіленої відповідальності, релевантну для європейської безпеки та українських практик стійкості.

Ключові слова: стійкість, безпека, децентралізація, ЄС, гібридні загрози, дискурс, крос-секторальне управління.

Вступ

Сучасний етап розвитку міжнародних відносин характеризується високим рівнем складності, безпековою невизначеністю, політичною мозаїчністю та гібридизацією загроз. Під впливом безпрецедентних цифрових відносин у світі, що реалізувалися у вигляді глобальних соціальних мереж, впливі великих і відкритих даних на електоральні процеси та боротьби за стратегічний контроль над технологіями штучного інтелекту (ШІ), останні 25 років спостерігається змагання за віртуальний політичний простір, а середина 2010-х виявилась періодом, коли частиною дискурсу міжнародних відносин стали розвідки щодо суттєвої зміни традиційних уявлень про природу антикризового реагування центральними урядами. У цьому контексті постмодерна концепція стійкості, що виникла під впливом глобальної цифровізації, розглядається як динамічна система адаптації реагування на новітні кризові явища, заснована на багаторівневій мережевій координації різних секторів суспільства та принципово новому виді ухвалення політичних рішень, у центрі якої – органи місцевого самоврядування та безпрецедентна локалізація антикризових рішень. Міжсекторальна комунікація, що об'єднує зусилля органів державної влади, місцевого самоврядування, бізнесу та громадських організацій стала критичним чинником забезпечення такого способу врядування.

У 2016 р., з появою Глобальної стратегії ЄС, відбулася фіксація "стійкісного повороту" (англ. – "resilience turn") у політичній теорії й міжнародних відносинах, де стійкість почала розглядатися як новий "організаційний принцип" кризового реагування. Варшавський саміт НАТО 2016 р. і подальші резолюції альянсу також сформували безпрецедентний акцент на понятті стійкості у розрізі військово-цивільного співробітництва.

Фактично дискурс, зміна якого формувалася протягом 2014–2023 рр., продемонстрував, що концепція стійкості витісняє традиційні парадигми безпеки доби холодної війни та створює нові форми врядування, засновані не на централізованому контролі, а на адаптації до новітніх кризових форм, субсидіарності та локалізації відповідальності, що в розрізі європейської трансформації дискурсу набуло рис "стратегічної локалізації".

Дискурс стійкості виявив проблему, в основі якої лежить припущення, що протягом останніх 25 років безпрецедентні непрогнозовані кризові явища, наслідком яких є безпрецедентні фрагментація та поляризація, стали занадто складними для традиційних центральних органів влади. Складність у тому, що кризи, у тому числі спричинені цифровими технологіями, тепер безпосередньо одночасно стосуються і політичних сфер життя, і безпекових, і економічних, і культурних, і десятків інших. У контексті широкомасштабного вторгнення Росії в Україну та безпрецедентних гібридних інформаційних загроз актуальним стало питання, як урядам виявляти та надалі реагувати на кризові виклики в новітній складній структурі комунікації, що одночасно взаємопов'язує багато акторів, а також, чи володіють центральні органи врядування нині релевантними методами розпізнавання дискурсивних маніпуляцій та інтерпретацій висловлювань. Імпульсом до розвитку дискурсу стійкості стало спостереження, що сучасна гібридна війна викривлює суспільні уявлення про смисл подій, створює суперечливі версії того, що відбувається, конфлікт інтерпретацій формує потужну (руйнівну) силу, діючи майже непомітно (Яворська, 2020). Як наслідок, ерозія центральних органів управління держав і міжнародних організацій відбувається через те, що сучасні війни є інтенсивною боротьбою за когнітивний і комунікативний контроль, за владу над

© Загородський Андрій, 2025

свідомістю й емоціями цільових груп, їхніми мисленням і поведінкою, проте дієві механізми протидії таким впливам усе ще перебувають на стадії розробки.

Зазначений підхід актуалізує стійкість як аналітичну категорію у сфері міжнародних відносин, яка дозволяє мислити політику не лише через інститути суверенної влади, а й через взаємодії, середовища, мережі, інфраструктури, локальні практики. Концепт стійкості (resilience) перестав бути нейтральним поняттям, а скоріше політично насиченим дискурсом "стратегічної локалізації", що перерозподіляє відповідальність – з держави на громади, з інституцій на індивідів, що особливо важливо в умовах гібридної війни.

Існує потреба в комплексному аналізі регіональної стійкості як новітнього феномена "стратегічної локалізації", що не лише пояснює здатність до опору в умовах кризи, а й визначає успішність європейської традиції ухвалення багатосторонніх рішень на основі консенсусу та в рамках партисипативної демократії.

Дискурс стійкості з акцентом на мережевість і місцеві громади в Україні відбувається фактично синхронно з європейським. Заміри локальної стійкості періодично проводяться в Україні, здебільшого за підтримки європейських партнерів, тому цей барометр може дати можливість скласти уявлення про тенденцію узгодження позицій стосовно підходів до стійкості серед учасників дискурсу.

Гіпотеза базується на припущенні, що феномен "стратегічної локалізації", який виник на тлі "стійкісного повороту" в європейському дискурсі, є передумовою становлення регіональних мережевих відносин як прототип новітньої форми європейської безпеки.

Актуальна проблема полягає в тому, що наявні документи ЄС і концептуальні розробки, створені європейськими та згодом українськими спеціалістами, наголошують на локалізації вирішення кризових ситуацій. Водночас, вивчення потребують дослідження розривів комунікаційної зв'язності між відомствами та секторами, оскільки український досвід після початку широкомасштабної війни у 2022 р. засвідчує, що, з одного боку, мережевий тип кросфункціональних відносин у громадах під час російського вторгнення став позитивним чинником виживання держави, з іншого боку, саме в момент міжсекторального контакту на місцевому рівні виникали значущі комунікаційні невдачі (недовіра, нерозуміння, несприйняття партнерів тощо).

Мета. На основі феномена "стійкісного повороту" (англ. – "resilient turn") проаналізувати синхронність трансформації в уявленнях про концепції стійкості на локальному рівні в дискурсах ЄС та України.

Аналіз досліджень і публікацій. Дискурс стійкості протягом 2014–2023 рр. загалом описує ситуацію, коли світ вийшов з модерного мислення та вступив у постсуверенну, фрагментовану, гнучку мережеву епоху. Але глибинною причиною є епістемологічна зміна в уявленні про управління та складність світу, що почалася ще після завершення холодної війни, а особливо із 2010-х рр. Тотальна цифровізація, соцмережі, гібридні виклики центральному урядуванню та плюралістичним системам стали каталізаторами повороту. "Стійкість – це вже не реакція на події, а відповідь на усвідомлення того, що сучасний світ більше не піддається передбачуваному управлінню" (Chandler, 2014, p. 21).

У теоретичному полі роботи Девіда Чендлера (Chandler, & Fuchs, 2019) стійкість постає як логіка децентралізованого управління, у межах якої держава делегує відповідальність на локальний рівень: "resilience

is about governing with outgoverning". Мері Калдор (Kaldor, 2012) трактує стійкість як здатність адаптації до постконфліктного середовища, що супроводжується появою нових форм політичної мобілізації. Згідно з підходом, викладеним в аналітичних настановах ОЕСД (2014), системна стійкість охоплює чотири взаємопов'язані компоненти: вразливості, ресурси, механізми реагування та здатність до адаптації.

У стратегічному євроатлантичному дискурсі поняття "resilience" дедалі більше закріплюється як новий чинник управління безпекою. Як показує дослідження K. Svitková, стійкість еволюціонувала зі спеціалізованого інженерного й екологічного терміна у провідний політичний концепт, що охоплює як реагування на кризи, так і підтримку здатності систем до адаптації, самовідновлення та прогнозування (Svitková, 2017).

Джонатан Джозеф зосереджується на конкретних практиках політичного управління, вивчаючи інтеграцію концепту стійкості в політики національної безпеки, соціального розвитку та реагування на катастрофи (Joseph, 2018). Особливу увагу він приділяє сек'юритизації resilience у контексті глобальних ініціатив, а саме Sendai Framework, а також у практиках місцевого управління, міського планування та гуманітарної політики, де стійкість функціонує як інструмент урядовості (Joseph, 2013; 2018).

Важливим аналітичним доповненням є дослідження Ральфа Тіле "Building Resilience Readiness against Hybrid Threats" (Thiele, 2016), що запропонувало бачення resilience у безпековому вимірі ЄС і НАТО в умовах гібридних загроз. Автор акцентує, що гібридна війна – це, насамперед, атака на немілітарні центри тяжіння суспільства: довіру, легітимність, соціальну згуртованість, інфраструктурну сталість. Особливо наголошено на необхідності міжсекторального партнерства. Локальні громади, приватні компанії, місцеве самоврядування, ЗМІ, військові структури мають об'єднувати зусилля для швидкої ідентифікації гібридних загроз, запобігання їхньому поширенню та мінімізації наслідків. Саме тут з'являється концепт "Resilience Readiness Centres" – міжсекторальних тренінгових осередків для моделювання, прогнозування та навчання стійкості в умовах комбінованих криз.

Отже, політика стійкості (resilience policy) дозволяє переосмислити традиційні рамки безпеки та поєднати їх із когнітивними, мережевими, регіональними та самоврядними аспектами. Інтердисциплінарна природа, включення до стратегій ЄС, а також зростаюча роль у практиках локального врядування роблять стійкість потенційно новим аналітичним вузлом для дисципліни міжнародних відносин. Наприклад, "Strategic Compass for Security and Defence" (2022) наголошує: "Стійкість – це здатність діяти, реагувати та відновлюватися в умовах кризи, що є основою безпеки наших демократій" (Council of the EU, 2022, p. 7). У звіті Європейської Комісії щодо прогресу України в процесі інтеграції до ЄС (European Commission, 2023) підкреслено, що розвиток регіональної політики та координація інструментів територіального розвитку залишаються ключовими елементами наближення до *acquis* ЄС.

У стратегії ЄС 2016 р. (European Union, 2016) визначено, що в основі стійкої держави лежить стійке суспільство, а отже – довіра, демократія, участь, сталість. Зокрема, акцент зроблений на підтримці спроможності локальних громад до відновлення, самозарядності та запобігання екзогенним загрозам (гібридним, безпековим, соціальним тощо). Фактично ЄС визнає,

що саме локальні рівні врядування є основними агентами стабільності в регіонах, де централізоване управління виявляється неефективним або уразливим.

Згідно з українськими дослідженнями, ключовим принципом стійкості є субсидіарність, що має на меті розподіл повноважень і відповідальності, за якого ключові рішення стосовно реагування на загрози та кризові ситуації приймаються на найнижчому можливому рівні з координацією на вищому доцільному рівні, а сама "стійкість" характеризує реакцію об'єкта на певні зовнішні впливи, його здатність адаптуватися до їхніх наслідків без істотної втрати функціональності (Резнікова, 2022). Водночас, розвиток національної стійкості є можливим за рахунок досить розвиненого в Україні інституту громадянського суспільства та волонтерства, що є невід'ємним складником забезпечення стійкості (Назаров, 2020).

Методи

У дослідженні застосовано компаративний аналіз для зіставлення європейського та українського дискурсів; дискурсивний аналіз і контент-аналіз стратегічних документів та наукових праць для виявлення зміни понять у часі; історико-порівняльний підхід для відстеження трансформації концепту "стійкості" у 2014–2023 рр.; а також метод симуляційного моделювання для емпіричної перевірки гіпотези про мережевий характер локальної стійкості.

Результати

Період 2014–2023 рр. став поворотним в європейському дискурсі стійкості. У науковому середовищі загальноприйнятим є перелік подій, що спричинили переосмислення співвідношення понять стійкості та безпеки, а саме: "арабська весна", анексія Криму та початок російської війни проти України, Брекзит, кібератаки та російське втручання у вибори США, міграційна криза в ЄС, COVID-19. З одного боку, цей період характеризувався безпрецедентним одночасним, зокрема, кінетичним, впливом на центральні органи управління країн, що сприяло новим підходам до безпеки та стійкості. З іншого боку, загальною тенденцією досліджень було те, що поза увагою залишився тотальний рівень цифровізації від локального до глобального рівня, що як передумова пов'язував майже всі основні виклики міжнародних відносин у вказаному проміжку часу. Так званий "гібридний вплив", наслідком якого стали розмиття суверенітету, дифузія влади, надзвичайний рівень транснаціональних відносин, вплив на будь-які демократичні плюралістичні процеси, віртуальне розповсюдження релігійних ідей і політичних ідеологій на нові території, створення конфлікту інтерпретацій політично та безпеково значущих подій, об'єднав основні виклики для держав, центральних органів влади й міжнародних організацій у зазначений період.

Складність для центральних органів урядування виявилася не тоді, коли очевидним ставав факт порушення закону, а тоді, коли синтез символів і знаків (тобто сенсів) в одному семантичному тексті не дозволяв кваліфікувати намір і достовірність повідомлення (себто чи існує сказане у природі) з боку нових акторів комунікаційних відносин – спільнот, віртуальних мереж, транснаціональних неформальних організацій тощо. Сучасні інформаційні відносини стали настільки складними, що розпізнати на центральному організаційному рівні прихований сенс чи межу між правдою та фейком і встановити факт порушення стало важко, а нерідко неможливо без урахування міжгалузевих знань і локального контексту.

Особливу увагу Глобальна стратегія ЄС 2016 р. надає саме місцевим акторам: "Стойкість (пере)спрямовує увагу на місцеві ресурси та практики, а не на готові плани" (Wagner, & Anholt, 2016). Визнання унікальності локальних шляхів розвитку, "множинності рішень" і "принципового прагматизму" дозволяє ЄС адаптувати політику відповідно до конкретного контексту. Це безпосередньо пов'язано з українською ситуацією, де спроможність громад виявилася вирішальною в умовах війни. Ключовим стало те, що стійкість перетворилася на спосіб переосмислення безпеки не лише на макро-рівні, а й у повсякденних взаємодіях – на рівні громад. Місцевий рівень урядування отримав у рамках дискурсу не лише адміністративну, а й стратегічну вагу в архітектурі європейської безпеки.

Загальне визначення про "стійкісний поворот" вкладається в уявлення про дискурсивну трансформацію європейської політики урядування та антикризових дій 2014–2023 рр., коли "стійкість" утверджується як організаційний принцип – фокус зсувається від превентивного централізованого контролю до здатності систем адаптуватися й відновлюватися на локальному рівні в умовах постійної кризи. Поворот зумовлений обмеженою керованістю складних, гібридних загроз для централізованих інститутів і веде до децентралізації, субсидіарності та локалізації ухвалення антикризових рішень.

В авторському визначенні "стратегічною локалізацією" є інституційно-політичний зсув у кризовому врядуванні, що полягає у системному делегуванні повноважень і відповідальності за управління ризиками від центру до регіонального й локального рівнів (субсидіарність) із опорою на міжсекторальну взаємодію та мережеві форми координації громад. Явище постає як відповідь на гібридні й непрогнозовані кризи та закріплюється в європейських стратегіях, де локальні рівні визнаються одними із ключових агентів стійкості. В українському контексті ця логіка доповнюється наголосом на горизонтальній мережевості громад як критичній умові життєздатності врядування під час війни.

Концепт стійкості в цій парадигмі контрастує із традиційними парадигмами безпеки: він визнає неминучість потрясінь і стресів. Практично це означає, що фокус зміщується від попередження потрясінь до спроможності громад підтримувати основні функції в кризові моменти та вчасно відновлюватися після них. Ця позиція підтверджує домінування підходу, орієнтованого на контекст і відповідальність локальних акторів над універсальними схемами управління, що підкріплює гіпотезу про феномен "стратегічної локалізації". Наприклад, визнання контекстуальної специфіки підсилюється включенням теми гібридизації – загрози, що походять від суб'єктів, здатних поєднувати традиційні (конвенційні) та нетрадиційні (неконвенційні) засоби – як серйозної проблеми, що вимагає комплексного підходу.

НАТО 2016 р. започаткувало розробку вимог до концепції стійкості, де у фокусі перебувають міжвідомча співпраця та делегування органам місцевого самоврядування безпекових питань. У 2016 р. на Варшавському саміті НАТО лідери країн альянсу зобов'язалися посилити стійкість шляхом безперервного врядування, стійких систем громадського транспорту, стійкого забезпечення продуктами та водою, а також стійкої системи цивільного зв'язку. На Варшавському саміті був зроблений акцент на тому, що "стійкість є основою стримування", а отже – елементом цивільно-військового співробітництва. Це означає, що НАТО визнало ключову

роль не лише держав, а й локальних органів і мереж у протидії загрозам.

Відтак, стійкість у політичному сенсі не лише символізує здатність реагувати на кризи, а й відображає глибший зсув у парадигмі суверенності: замість централізованої системи управління ризиками формується пост-суверенна модель управління (*post-sovereign governance*), де централізована гарантія безпеки відступає, а замість неї з'являється стимулювання самоорганізації субнаціональних і недержавних акторів. Саме гібридність стала ключовою онтологічною умовою появи політики стійкості – адаптивна саморегуляція замінює централізоване управління як механізм виживання.

Додатковий аналітичний рівень у дискурсі ЄС вносить стаття Ані Е. Хункос (*Juncos, 2017*), яка інтерпретує *resilience* як нову парадигму зовнішньої політики ЄС, що витісняє ліберальне світобудування та жорсткі концепти стабільності. У її трактуванні *resilience* набуває змісту "принципового прагматизму", в якому гнучкість, адаптивність, самозарадність громад і врахування локального контексту стають ключовими для політичної дії.

Завершенням "стійкого розвороту" можна вважати розробку в ЄС рамкового документа "Strategic Compass" (2022) та Комюніке НАТО у Вільнюсі (2023), де закріплені нарратив стійкості, а також перехід від стратегії стабільності до гнучкості й адаптації, від централізованого управління до децентралізації та локальної мобілізації, від прогнозування та контролю до постійного реагування та навчання з досвіду, від запобігання кризам до життя всередині кризи як нової норми.

Цей зсув у розумінні європейської безпеки є частиною ширших епістемологічних змін, зокрема дослідження українських учених Олени Коппель і Олени Пархомчук указують на актуальні мегатренди, серед яких – зниження рівня людської безпеки, кіберреволюція, віртуалізація соціально-політичних відносин, зростання ролі недержавних акторів і мережевих структур у міжнародних відносинах, утрата державами провідної ролі у формуванні світової політики, що прискорило формування субрегіональних утворень, різкий якісний та кількісний приріст транснаціональних акторів, зрештою – зміна ролі держави та її головного атрибуту – суверенітету (Коппель, & Пархомчук, 2021). У цьому контексті концепція стійкості виступає як індикатор того, що держава не завжди може функціонувати як єдина точка гарантії безпеки.

Саме в умовах такої комунікаційної турбулентності в Україні сформувалася потреба в політиці стійкості як новий режим реальності, де конфлікт інтерпретацій є нормою. Стійкість тут виступає як інфраструктура для збереження когнітивної цілісності – через мережі обміну смислами, локальну агентність і гнучкі механізми адаптації до змішаних загроз. У Концепції забезпечення національної системи стійкості України прямо вказується, що система стійкості необхідна для ліквідації загроз гібридного типу – різновиду загроз національній безпеці, реалізація яких спричиняє синергетичний ефект від одночасного застосування комбінованих методів впливу, що часто мають прихований характер або маскуються під інші процеси в рамках правового поля (Указ Президента України № 479/2021, 2021). Стратегія інформаційної безпеки України ще від 2021 р. звертала увагу на відсутність інфраструктури реагування на деструктивний дискурс: "Деструктивна пропаганда, поширення дезінформації як іззовні, так і всередині України застосовуються державою-агресором з метою підриву стійкості суспільства та інформаційної

дестабілізації держави. Водночас ефективна система реагування на такі виклики в Україні досі не створена, не забезпечено функціонування розвинутої національної інформаційної інфраструктури, що обмежує можливість належним чином протидіяти інформаційній агресії з метою захисту національної безпеки та реалізації національних інтересів України. Відсутність належного рівня інформаційної культури та медіаграмотності в суспільстві в умовах стрімкого розвитку цифрових технологій створює підґрунтя для маніпулювання громадською думкою, проведення стрімких деструктивних інформаційних операцій, що зумовлює існування потенційних і реальних загроз інформаційній безпеці України" (Указ Президента України від 28.12.21..., 2021). У Стратегії національної безпеки України зазначено, що "деструктивна пропаганда як іззовні, так і всередині України, використовуючи суспільні суперечності, розпалює ворожнечу, провокує конфлікти, підриває суспільну єдність. Відсутність цілісної інформаційної політики держави, слабкість системи стратегічних комунікацій ускладнюють нейтралізацію цієї загрози" (Указ Президента України від 14.09.20 № 392/2020, 2020).

Розглядаючи синхронізацію дискурсів ЄС та України, політики стійкості в Україні після початку широкомасштабного вторгнення Росії були пов'язані з концепціями мережевого управління (*networked governance*), локалізації (*localisation*) і самоорганізованих спільнот. Вони підтримують підхід до управління, в якому керування здійснюється через гнучкі, розподілені структури партнерств. Така трансформация особливо чітко виявляється в когнітивній логіці відносин, де смислова зв'язність систем дедалі частіше визначається не ієрархічними структурами, а нарративною узгодженістю між елементами мережі.

Згідно з теорією Мануеля Кастельса, одного з найвпливовіших дослідників інформаційного суспільства, простір потоків інформації є ключовим для розуміння соціальної динаміки в мережевому світі (Castells, 2009). Ідеться про мережі взаємодії, в яких суб'єкти (органи місцевого самоврядування, неурядові організації, бізнес і волонтери) виступають як вузли, пов'язані нарративами, смислами та комунікаційними практиками. Якщо ці нарративні зв'язки послаблюються або зникають, мережева структура втрачає когерентність, що призводить до дисфункції глобального управління. У цьому контексті стійкість є умовою підтримання смислової інтеграції у глобальному політичному просторі.

Паралельно з активною дискусією в ЄС про природу стійкості та безпеки, дослідження, проведені в період 2016–2019 рр. в Україні естонським Міжнародним центром оборони та безпеки (International Centre for Defence and Security), виявили, що між державою та громадянським суспільством існують п'ять значних розривів, які перешкоджають ефективній співпраці між ними – у цінностях, цілях, мотивації, можливостях і комунікаціях. Фокус-групи, соціологічні опитування та глибинні інтерв'ю засвідчують, що ці розриви руйнують взаємну довіру й готовність до тісної співпраці, ослаблюють загальну стійкість України до викликів внутрішньої та зовнішньої безпеки, унеможливають взаємодію між громадянським суспільством та органами державної влади на новому рівні, а неефективна комунікація породжує недовіру, що послідовно знижує мотивацію громадян дбати про безпеку країни загалом. У рекомендаціях зазначено, що зацікавлені сторони в галузі національної безпеки в Україні мають цілеспрямовано долати виявлені розриви (Teperik et al., 2018).

Фактично результати дослідження підтвердили висновки Кастельса: якщо нарративні зв'язки між вузлами послаблюються, мережа стає нефункціональною. Таким чином, стійкість – це підтримання смислової цілісності системи, що особливо важливо в умовах інформаційного перевантаження, післяправди та соціального розпорощення (Castells, 2009). Стійкість у гібридному середовищі виглядає як стратегічна модель мислення, що дозволяє функціонувати в умовах фрагментованого світу, де символічна війна ведеться на всіх рівнях: семіотичному, нормативному, організаційному. Водночас війна в Україні, безпрецедентні кризи та тривала невизначеність надали цій моделі прикладну, емпіричну валідність. Після російського вторгнення у 2022 р. українське суспільство розгорнуло масштабне мережування кластерів опору – від локальних громад до горизонтальних цифрових ініціатив, що стали втіленням системи стійкості як самоорганізованої форми виживання.

З метою з'ясування практичного застосування оновленої парадигми стійкості в Україні було проведено експериментальне симуляційне дослідження, організоване естонсько-українською командою в межах програми "Стойка Україна", що включало вісім міжсекторальних кризових симуляцій по два дні кожна, старт яких розпочався відразу після широкомасштабного вторгнення в лютому 2022 р.

Базовий принцип добору учасників до симульованого кризового штабу полягав у відтворенні плюралістичної природи українських громад і забезпеченні представництва із правом голосу та вето від кожного сектора. Основним методом дослідження було моделювання кризових ситуацій на локальному рівні за допомогою симуляцій, що дозволяло спостерігати й аналізувати системні вразливості, а також виявляти ефективні стратегії їх подолання. У симуляціях брали участь представники місцевих органів влади, медіа, бізнесу, сектора безпеки та громадянського суспільства. Під час симуляцій серед інших елементів, що були передбачені розробниками, відтворювалися сценарії впливу, в яких гібридна й маніпулятивна інформація може впливати на міжсекторальне ухвалення рішень. Метод симуляційного моделювання дав змогу виявити комунікативні вразливості у структурі локальної стійкості та простежити потенційні механізми реагування.

Протягом дослідження було підтверджено гіпотезу про те, що відповідь на маніпулятивний гібридний вплив на місцевому рівні може бути лише на міждисциплінарній і міжгалузевій основі. Міждисциплінарні спільноти мали можливість виявляти ризики та реалізовувати різноманітні методи оцінки, зокрема дискурсивний і нарративний аналіз в умовах плюралізму думок. Створення постійних форматів взаємодії влади, органів безпеки, медіа, експертів і громад стало важливою умовою ефективною реалізації політики в галузі забезпечення інформаційної стійкості громад. Також було виявлено, що, по-перше, фрагментовані локальні суб'єкти є несамоодостатніми й потребують ресурсів (напр., енергетика, транспортні коридори, безпека, людський капітал, правовий супровід переселенців тощо), по-друге, несамоодостатність штовхала до міжсекторальної мережевої взаємодії одночасно із суб'єктами з різних галузей і дисциплін за межами громади, що зі свого боку давало підстави спостерігати елементи мережевого типу комунікації. Отже, виявлено, що поодиноці ні влада, ні бізнес, ані медіа не змогли впоратися із системною кризою. Групи успішно займалися переговорним процесом, що й створило для них нову архітектуру стійкості

"the whole society approach", коли безпека та стійкість сприймалися як справа всього суспільства, а не окремих секторів.

Цей дискурс резонує з українськими реаліями під час війни: в умовах гібридної війни, де національні інститути обмежені в ресурсах, саме громади та місцеве самоврядування формують адаптаційний каркас держави. Ключові висновки регіонального звіту засвідчують, що локальні мережування – ключ до сталого управління в Україні в умовах обмежених ресурсів, а угоди між органами місцевого самоврядування та партнерами суттєво сприяли підвищенню стійкості цих регіонів завдяки обміну досвідом, практиками, ресурсами й узгодженими зусиллями щодо протидії потрясінням (Rabinovych et al., 2024).

Дискусія і висновки

Отже, із 2014 по 2023 р. дискурс стійкості еволюціонував від технократичного розуміння стійкості до багатозорового концепту, що охоплює інституційну, соціальну, безпекову й комунікаційну адаптацію в умовах гібридних загроз. Якщо в дискурсі країн ЄС спостерігається ключова ідея делегування відповідальності за безпеку до локальних суб'єктів урядування через імовірний брак спроможностей центральних органів влади, то в українському контексті додається мережевий чинник відносин цих локальних суб'єктів через усвідомлення своєї несамоодостатності та шляхом самоорганізації спільнот під тиском війни та тривалої кризи.

Глобальні наслідки впливу тотальної цифровізації на сьогодні перебувають у стадії формування у вигляді безпрецедентної фрагментації, кластеризації й автономізації суб'єктів відносин, хоча нині складно стверджувати, який остаточний вплив вони матимуть на міжнародні відносини та новітній світоустрій. Проте вже сьогодні можна ідентифікувати певні спільні риси для європейського регіону. На фоні локалізації кризового реагування та нової ролі місцевих влад, що знайшли відображення в низці інших офіційних рішень євроатлантичних структур, настало усвідомлення політичними елітами неспроможності одночасно вирішувати актуальні кризові виклики, а також розуміння органами місцевого самоврядування власної несамоодостатності на тлі перерозподілу безпекової відповідальності та тривалої невизначеності.

Можна констатувати, що гібридність викликала ерозію класичних структур міжнародного порядку, а стійкість стала передумовою для вироблення механізмів відповіді на цей виклик, стимулювавши вивчення феномена "стратегічної локалізації" в умовах невизначеності. Саме у взаємодії між когнітивним середовищем, мережевими структурами та локальними практиками сьогодні формуються нові параметри урядування.

Децентралізація відповідальності за кризове реагування – один із ключових трендів нової парадигми урядування, що об'єднує дискурси країн ЄС та України. Стійкість інвертує традиційну антикризову логіку, засновану на контролі з боку держави та має намір передати її громадам. У цьому полягає її трансформційна сила, а також ризик – зниження ролі держави в гарантуванні прав і послуг під час тривалої невизначеності. Тому роль місцевого урядування полягає в ефективному формуванні нової суб'єктності в архітектурі стійкості.

Спільним у досвідах країн ЄС та України є надання особливої ваги чиннику постійної непередбачуваності, в яких довгострокове планування перестав бути ефективним інструментом. На локальному рівні це означає розвиток спроможностей до саморегуляції, самонавчання,

експериментування; на інституційному – відкритість до багатосекторної участі, прийняття рішень через делегування влади донизу, до рівня громад. Тобто стійкість не може бути імпортованою згори – вона формується знизу догори, у результаті децентралізації рішень і ресурсів. На цьому ґрунтується принцип "empowerment from below", що підриває класичну логіку вертикального управління.

Доведено, що в сучасному європейському дискурсі безпека та стійкість дедалі тісніше пов'язуються з локальним рівнем урядування. Імплементация стратегії resilience передбачає залучення муніципалітетів, громад, місцевого бізнесу, а також гнучке управління в умовах комплексних і комбінованих загроз. У контексті України, де саме місцеві громади стали опорними пунктами стійкості в умовах війни, цей аналітичний вектор набуває практичного виміру.

У цілому, протягом 2014–2023 рр. спостерігався синхронний розвиток дискурсу стійкості в країнах ЄС та Україні. Відмінність полягала в тому, що з початком широкомасштабного вторгнення Росії в Україну проглядався стрімкий практичний розвиток напрацьованих в ЄС політик стійкості на рівні українських органів місцевого самоврядування. Загалом на стику дискурсівних досвідів ЄС та України підтверджено гіпотезу про ознаки зародження феномена "стратегічної локалізації", що ґрунтується на делегуванні безпекових повноважень "від центру до регіонів" у ЄС і практиці мережевої взаємодії в Україні між локальними суб'єктами (органами місцевого самоврядування, сектором безпеки, громадськими організаціями, бізнесом і медіа). Стан розвитку дискурсу не дозволяє стверджувати, що "стратегічна локалізація" має остаточні інституалізовані ознаки, оскільки актуальний стан війни в Європі також вимагає швидких централізованих рішень. Проте критика неефективності та повільності наднаціональних офіційних органів в ЄС під час тривалої кризи та невизначеності вимагає новітнього політичного лідерства, заснованого на реаліях мережевих відносин. Збереження демократичних і плюралістичних європейських цінностей вимагає винаходження особливої антикризової формули при збереженні консенсусного плюралістичного підходу до ухвалення стратегічних рішень, що дозволить вижити й позитивно трансформуватися європейському проєкту у воєнних і кризових умовах. Таким варіантом може бути політика стійкості, що пройшла глибоку еволюцію від теоретичного концепту до філософії нового кризового урядування.

В Україні заслуговують на увагу попередні розвідки, що виявили позитивну роль мереж і угод про співпрацю в підвищенні стійкості та продемонстрували роль мережування на локальному рівні, констатуючи, що угоди між органами місцевого самоврядування та партнерами суттєво сприяли стійкості в цих регіонах завдяки обміну досвідом, практиками, ресурсами, а також скоординованим зусиллям для протистояння шокам.

У рамках цього аналізу можна констатувати, що, поперше, "стійкісний поворот" закріпив перехід від логіки превентивного централізованого контролю до децентралізації, субсидіарності та локалізації ухвалення антикризових рішень, а система стійкості може функціонувати як організаційний принцип кризового урядування; по-друге, у той час як в ЄС домінує делегування відповідальності до локальних суб'єктів, в Україні (під тиском війни) до системи стійкості додано мережевий компонент взаємодії локальних акторів, по-третє, симуляційне дослідження підтвердило ефективність постійних міжсекторальних форматів комунікації та "whole-of-society approach" для

протидії гібридним впливам на місцевому рівні, по-четверте, локальне урядування виступає каталізатором антикризової політики – у сучасному європейському дискурсі безпека та стійкість дедалі більшою мірою пов'язані саме з місцевим рівнем урядування, по-п'яте, підтверджено гіпотезу про зародження феномена "стратегічної локалізації" (делегування безпекових повноважень "від центру до регіонів" у ЄС, що було масштабовано мережевими практиками в Україні), водночас явище ще не набуло стійких інституційних ознак.

Типові рекомендовані дії в регіонах, згідно із практичними дослідженнями стійкості в Україні, є такими: створення відкритих форумів співпраці, інвестування в комунікативну інфраструктуру, підтримка локального лідерства, моделювання сценаріїв і колективне навчання на кризах, кодифікація стійкості та імплементация норм у законодавство. Водночас, європейські автори свідомо критикують спроби створити універсальні метрики стійкості у громадах та державах, оскільки вони редукують складність до спрощених індикаторів, не враховуючи адаптивної суті явища, також вони припускають, що можна оцінювати лише процеси взаємодії в рамках становлення практик стійкості: частоту і якість комунікації, рівень інклюзивності у прийнятті рішень, здатність до швидкого самостійного реагування, кількість та якість локальних ініціатив тощо.

Отже, стійкість має передумови стати засадничим поняттям нового способу урядування, що заснований не на централізованому примусі, а на розподіленій відповідальності. У сучасних міжнародних відносинах це може означати зміщення акценту до аналізу спроможності окремих суспільств протистояти зовнішньому тиску завдяки принципам "стратегічної локалізації", міжсекторальної взаємодії та мережування. Це зміщення має безпосереднє значення для розуміння ролі локального рівня в потенційно новій архітектурі безпеки та європейської інтеграції України.

Джерела фінансування. Це дослідження не отримало жодного гранту від фінансової установи в державному, комерційному або некомерційному секторах.

Список використаних джерел

- Коппель, О. А., & Пархомчук, О. С. (2021). Глобальні тенденції міжнародних відносин. У *Research, Challenges and Development Prospects in the Area of Social Sciences* (с. 145–162). Izdevniecība "Baltija Publishing".
- Назаров, М. С. (2020). Національна стійкість України: від концептуальних засад до практичної реалізації. *Політикус*, (2), 64–69. <https://doi.org/10.24195/2414-9616-2020-2-64-69>
- Резнікова, О. О. (2022). *Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища*. Національний інститут стратегічних досліджень. <https://doi.org/10.53679/NISS-book.2022.01>
- Указ Президента України від 14.09.20 № 392/2020. (2020). *Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 р. "Про Стратегію національної безпеки України"*. <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
- Указ Президента України від 27.09.21 № 479/2021. (2021). *Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 р. "Про запровадження національної системи стійкості"*. <https://www.president.gov.ua/documents/4792021-40181>
- Указ Президента України від 28.12.21 № 685/2021. (2021). *Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 р. "Про Стратегію інформаційної безпеки"*. <https://www.president.gov.ua/documents/6852021-41069>
- Яворська, Г. (2020). *Онтологія війни: дискурсивна реальність гібридних конфліктів*. НІСД.
- Castells, M. (2009). *Communication Power*. Oxford University Press.
- Castells, M. (2009). *The Rise of the Network Society*. Wiley.
- Chandler, D., & Fuchs, C. (Eds.) (2019). *Digital Objects, Digital Subjects: Interdisciplinary Perspectives on Capitalism, Labour and Politics in the Age of Big Data*. University of Westminster Press.
- Chandler, D. (2014). *Resilience: The Governance of Complexity*. Routledge.
- Council of the European Union. (2022). *A Strategic Compass for Security and Defence – For a European Union that protects its citizens*,

values and interests and contributes to international peace and security. <https://www.europeansources.info/record/a-strategic-compass-for-security-and-defence-for-a-european-union-that-protects-its-citizens-values-and-interests-and-contributes-to-international-peace-and-security/>

European Commission. (2023). *Ukraine 2023 Report*. https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/bb61ea6d-dda6-4117-9347-a7191ecef3f_en?filename=SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf

European Union. (2016). *Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe: A Global Strategy for the European Union's Foreign and Security Policy*. https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/eugs_review_web_0.pdf

Joseph, J. (2013). Resilience as embedded neoliberalism: a governmentality approach. *Resilience: International Policies, Practices and Discourses*, 1(1), 38–52. <https://doi.org/10.1080/21693293.2013.765741>

Joseph, J. (2018). *Varieties of Resilience: Studies in Governmentality*. Cambridge University Press.

Juncos, A. E. (2017). Resilience as the new EU foreign policy paradigm: a pragmatist turn? *European Security*, 26(1), 10–18. <https://doi.org/10.1080/09662839.2016.1247809>

Kaldor, M. (2012). *New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era*. Stanford University Press.

Koppel, O., & Parkhomchuk, O. (2021). Megatrends of the world politics. *Economic Annals-XXI*, 192, 4–14. <https://doi.org/10.21003/ea.V192-01>

OECD. (2014). *Guidelines for Resilience Systems Analysis: How to analyse risk and build a roadmap to resilience*. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2014/12/guidelines-for-resilience-systems-analysis-how-to-analyse-risk-and-build-a-roadmap-to-resilience_7051a4ba/3b1d3efe-en.pdf

Rabinovych, M., Brik, T., Darkovich, A., Savisko, M., Hatsko, V., Tytiuk, S., & Piddubnyi, I. (2023). Explaining Ukraine's resilience to Russia's invasion: The role of local governance. *Governance*, 2024, 37(4), 1121–1140. <https://doi.org/10.1111/gove.12827>

Svitkova, K. (2017). Resilience in the National Security Discourse. *Obrana a Strategie*, 17(1), 21–42. <https://doi.org/10.3849/1802-7199.17.2017.01.021-042>

Teperik, D., Jermalavicius, T., Senkiv, G., Pokalcuk, O., Dubov, D., Onyshchuk, Y., & Samus, M. (2018). *A route to national resilience: building whole-of-society security in Ukraine*. <https://icds.ee/en/a-route-to-national-resilience-building-whole-of-society-security-in-ukraine/>

Thiele, R. D. (2016). *Building Resilience Readiness against Hybrid Threats – A Cooperative European Union/NATO Perspective*. ISPSW.

Wagner, W., & Anholt, R. (2016). Resilience as the EU Global Strategy's new leitmotif: pragmatic, problematic or promising? *Contemporary Security Policy*, 37(3), 414–430. <https://doi.org/10.1080/13523260.2016.1228034>

References

Decree of the President of Ukraine on 27.09.21 N 479/2021. (2021). *On the National Security and Defense Council of Ukraine decision on 20 August 2021 "On the introduction of a national resilience system"* [in Ukrainian]. <https://www.president.gov.ua/documents/4792021-40181>

Decree of the President of Ukraine on 28.12.21 N 685/2021. (2021). *On the National Security and Defense Council of Ukraine decision on 15 October 2021 "On the Information Security Strategy"* [in Ukrainian]. <https://www.president.gov.ua/documents/6852021-41069>

Decree of the President of Ukraine on 14.09.20 N 392/2020. (2020). *On the National Security and Defense Council of Ukraine decision on 14 September 2020 "On the National Security Strategy of Ukraine"* [in Ukrainian]. <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>

Reznikova, O. O. (2022). *National Resilience in a Changing Security Environment*. National Institute for Strategic Studies [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.53679/NISS-book.2022.01>

Yavorska, G. (2020). *Ontology of War: Discursive Reality of Hybrid Conflicts*. NISD. [in Ukrainian].

Castells, M. (2009). *Communication Power*. Oxford University Press.

Castells, M. (2009). *The Rise of the Network Society*. Wiley.

Chandler, D., & Fuchs, C. (Eds.) (2019). *Digital Objects, Digital Subjects: Interdisciplinary Perspectives on Capitalism, Labour and Politics in the Age of Big Data*. University of Westminster Press.

Chandler, D. (2014). *Resilience: The Governance of Complexity*. Routledge.

Council of the European Union. (2022). *A Strategic Compass for Security and Defence – For a European Union that protects its citizens, values and interests and contributes to international peace and security*.

<https://www.europeansources.info/record/a-strategic-compass-for-security-and-defence-for-a-european-union-that-protects-its-citizens-values-and-interests-and-contributes-to-international-peace-and-security/>

European Commission. (2023). *Ukraine 2023 Report*. https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/bb61ea6d-dda6-4117-9347-a7191ecef3f_en?filename=SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf

European Union. (2016). *Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe: A Global Strategy for the European Union's Foreign and Security Policy*. https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/eugs_review_web_0.pdf

Joseph, J. (2013). Resilience as embedded neoliberalism: a governmentality approach. *Resilience: International Policies, Practices and Discourses*, 1(1), 38–52. <https://doi.org/10.1080/21693293.2013.765741>

Joseph, J. (2018). *Varieties of Resilience: Studies in Governmentality*. Cambridge University Press.

Juncos, A. E. (2017). Resilience as the new EU foreign policy paradigm: a pragmatist turn? *European Security*, 26(1), 10–18. <https://doi.org/10.1080/09662839.2016.1247809>

Kaldor, M. (2012). *New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era*. Stanford University Press.

Koppel, O. A., & Parkhomchuk, O. S. (2021). Global Trends in International Relations. In *Research, Challenges and Development Prospects in the Area of Social Sciences* (pp. 145–162). Izdevniecība "Baltija Publishing" [in Ukrainian].

Koppel, O., & Parkhomchuk, O. (2021). Megatrends of the world politics. *Economic Annals-XXI*, 192, 4–14 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.21003/ea.V192-01>

Nazarov, M. S. (2020). National Resilience of Ukraine: From Conceptual Principles to Practical Implementation. *Politikus*, (2), 64–69. [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.24195/2414-9616-2020-2-64-69>

OECD. (2014). *Guidelines for Resilience Systems Analysis: How to analyse risk and build a roadmap to resilience*. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2014/12/guidelines-for-resilience-systems-analysis-how-to-analyse-risk-and-build-a-roadmap-to-resilience_7051a4ba/3b1d3efe-en.pdf

Rabinovych, M., Brik, T., Darkovich, A., Savisko, M., Hatsko, V., Tytiuk, S., & Piddubnyi, I. (2023). Explaining Ukraine's resilience to Russia's invasion: The role of local governance. *Governance*, 2024, 37(4), 1121–1140. <https://doi.org/10.1111/gove.12827>

Svitkova, K. (2017). Resilience in the National Security Discourse. *Obrana a Strategie*, 17(1), 21–42. <https://doi.org/10.3849/1802-7199.17.2017.01.021-042>

Teperik, D., Jermalavicius, T., Senkiv, G., Pokalcuk, O., Dubov, D., Onyshchuk, Y., & Samus, M. (2018). *A route to national resilience: building whole-of-society security in Ukraine*. <https://icds.ee/en/a-route-to-national-resilience-building-whole-of-society-security-in-ukraine/>

Thiele, R. D. (2016). *Building Resilience Readiness against Hybrid Threats – A Cooperative European Union/NATO Perspective*. ISPSW.

Wagner, W., & Anholt, R. (2016). Resilience as the EU Global Strategy's new leitmotif: pragmatic, problematic or promising? *Contemporary Security Policy*, 37(3), 414–430. <https://doi.org/10.1080/13523260.2016.1228034>

Отримано редакцією журналу / Received: 26.08.25

Прорецензовано / Revised: 05.09.25

Схвалено до друку / Accepted: 23.12.25

Andriy ZAGORODSKY, PhD Student
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-4048-7872>,
e-mail: agawa6792@gmail.com
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE PHENOMENON OF "STRATEGIC LOCALISATION" AS A CONSEQUENCE OF THE "RESILIENCE TURN" IN THE EUROPEAN DISCOURSE

Background. The article examines the phenomenon of "strategic localisation" as a consequence of the "resilience turn" in European discourse in 2014–2023, when under the impact of unprecedented hybrid threats the central governments of EU member states demonstrated limited capacity for effective crisis response. This has shifted the focus of crisis governance towards the principles of risk-management decentralisation, subsidiarity, and localisation of decisions. The term "strategic localisation" is proposed to describe this process. The Ukrainian discourse, shaped under wartime conditions, complements this shift with a decisive networked component of horizontal community interaction.

Methods. Comparative analysis was applied to juxtapose European and Ukrainian discourses; discourse and content analysis of strategic documents and academic works; a historical-comparative approach to trace the evolution of concepts in 2014–2023; and experimental simulation modelling to identify communicative vulnerabilities of resilience at the local level and to test formats of interaction.

Results. *The study recorded the consolidation of "resilience" as an organizing principle of crisis governance; the EU trend towards delegating crisis-management decisions to local actors; and the specific feature of Ukraine in the networked dimension of local interaction under wartime pressure. Simulation research confirmed the effectiveness of permanent cross-sectoral formats and the "whole-of-society" approach. It was found that both European and Ukrainian approaches are oriented towards localisation and decentralisation, while the distinctive feature of Ukraine is the phenomenon of networked interaction as a critical condition for survival and security. The emergence of "strategic localisation" was outlined, though without final institutionalization.*

Conclusions. *The local level of governance becomes a catalyst of crisis policy and a key security node. "Strategic localisation" describes a new configuration of distributed responsibility relevant to European security and to Ukraine's resilience practices.*

Keywords: *resilience, security, decentralisation, hybrid threats, discourse, EU, cross-sectoral governance.*

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; or in the decision to publish the results.